

NordForsk project: Politics of belonging (nr. 85644)

Promoting children's inclusion in educational settings across borders

Passend onderwijs is een grote uitdaging

In democratische samenlevingen is het recht van ieder kind om erbij te horen, om gelijkwaardig en met respect behandeld te worden een cruciale waarde (Yuval-Davis, 2006). Passend onderwijs is erop gericht alle kinderen te laten voelen dat ze erbij horen en om iedereen onderwijs te geven dat bij hem of haar past. Echter, een grote meerderheid (93 %) van de leerkrachten in Nederland ervaart dat de werkdruk door de wet Passend onderwijs is toegenomen (Woud, van der, et al., 2017). Leerkrachten (90%) geven aan te weinig tijd te hebben voor de extra ondersteuning die ze moeten bieden en moeite te hebben om te gaan met een groeiende diversiteit van kinderen (in sociale en/of culturele achtergrond, in capaciteiten of beperkingen, en in de speciale hulp die ze nodig hebben) in de klas.

Onderzoek

Het Nederland-Scandinavische onderzoeks-innovatie project '*Politics of belonging*' richt zich op het optimaliseren van Passend onderwijs. Gekeken wordt hoe **erbij horen** (belonging), **inclusie**, **respect** en **gelijkwaardigheid** tot stand komen in **het beleid** en **de praktijk van het onderwijs**. De onderzoekers uit Finland (University of Oulu), IJsland (University of Iceland), Noorwegen (University of Stavanger), Zweden (Linneaus University) en Nederland (Zuyd Hogeschool) willen **het theoretisch inzicht** in dit vraagstuk vergroten en **praktische handvatten ontwikkelen** voor beleidsmakers, bestuurders en leerkrachten. Het project richt zich op kinderen tot en met 8 jaar in het basisonderwijs. Op scholen die meedoen moeten kinderen met verschillende achtergronden (bijv. verschillende etniciteit, taal, talenten of handicaps) zitten. Het overzicht over alle studies in het project staat in de bijlage.

1

Wat vragen we op dit moment van basisscholen in Nederland?

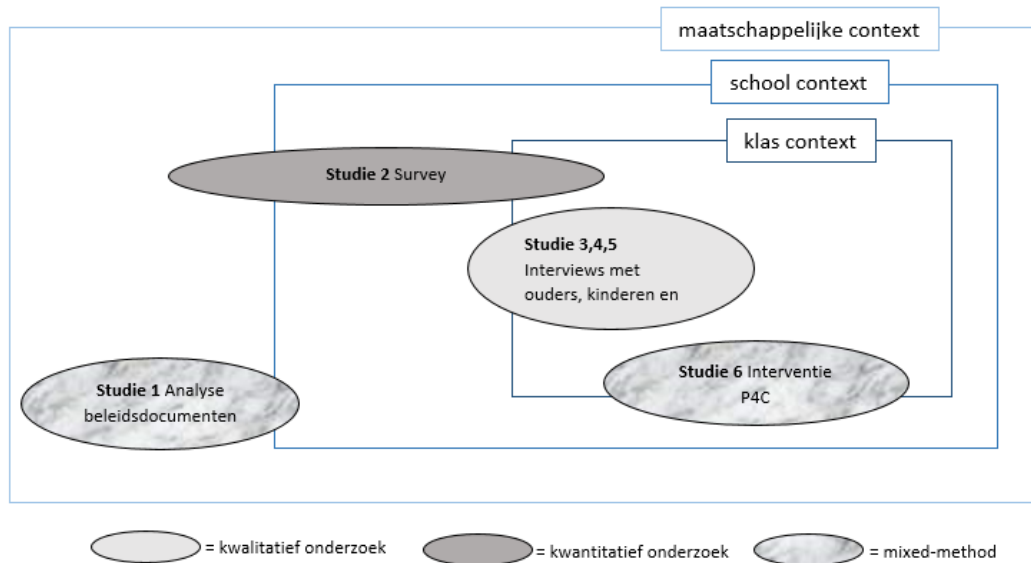
We vragen deelname aan het invullen van een **enquête** (duur 20 minuten) door **leerkrachten** en **ouders**. De enquête voor leerkrachten richt zich op ervaringen met de mate waarin kinderen erbij horen en de mate van diversiteit in de klas en op manieren van lesgeven die erbij horen en diversiteit promoten. Het onderzoek met ouders gaat over de percepties van ouders over hun kind op school en het gevoel van erbij horen. De gegevens worden anoniem verwerkt; er wordt op internationaal niveau een vergelijking gemaakt. Gegevens zijn **niet** tot **een school** of **een individu** te herleiden.

Daarnaast lopen **drietal kwalitatieve studies** en **pilot 'ergotherapeut in de klas – Partnering for Change'**.

Wat brengt deelname?

Deelname aan een onderzoek met een **enquête** brengt vaak bewustwording met zich mee en kan tot nuttige discussies leiden. De resultaten van het onderzoek worden in onderzoeksrapporten en factsheets teruggekoppeld aan alle deelnemende scholen en kunnen als input gebruikt worden voor reflectie op de eigen standpunten, beleidsstrategieën, en didactische aanpakken. Het project levert praktische handvatten op voor invulling van Passend onderwijs die van waarde voor elke school kunnen zijn. De deelname aan de **kwalitatieve studies** brengen concrete inzichten en reflectie op het erbij horen van kinderen in huidige onderwijspraktijk. **Partnering for Change** aanpak biedt praktische handvaten en ondersteuning aan de leerkracht om de inclusie van alle kinderen te bevorderen.

BIJLAGE: TOTALE ONDERZOEKSPROJECT POLITIC OF BELONGING

In de **analyse van beleidsdocumenten** (studie 1) en in de **cross-sectionele studie** gebruikmakend van een enquête (studie 2) is het doel om het perspectief van erbij horen van het jonge kind in het onderwijs van de deelnemende landen te onderzoeken. In de **beleidsdocumenten** (op macroniveau) wordt gekeken *hoe erbij horen en participatie van kinderen is beschreven en welke onderwijsaspecten als belangrijk beschouwd worden*. In studie 2 is de **enquête voor leerkrachten** gericht op ervaringen met de mate waarin kinderen erbij horen en de mate van diversiteit in de klas en op manieren van lesgeven die erbij horen en diversiteit promoten. De **enquête voor ouders** gaat over de percepties van ouders over hun kind op school en het gevoel van erbij horen.

2

Aanvullend worden diverse **kwalitatieve studies** met participatieve methoden (*video-observaties, foto-voice, interviews en verhalen*) gebruikt om gezamenlijk te onderzoeken hoe erbij horen gerealiseerd wordt in diverse onderwijssituaties tussen kinderen, leerkrachten en ouders. **Onderzoek met kinderen** (studie 3) wordt in twee fases uitgevoerd. Ten eerste, worden observaties in de klas gedaan om contact met de kinderen te leggen; vervolgens worden de kinderen gevraagd om foto's te maken van schoolse situaties waarbij ze zich prettig/thuis voelen en ook situaties waarbij dit minder goed verloopt. Het **onderzoek met leerkrachten** betreft **groepsinterviews** (studie 4) met tekeningen (schets van een onderwijssituatie) waarmee leerkrachten diverse spanningen in het geven van onderwijs beschrijven en hoe zij omgaan met diversiteit in de klas. **Individuele interviews met ouders** (studie 5) gaan over de percepties van ouders over hun kind op school en het gevoel van erbij horen.